

Nastanak Kolubarsko-tamnavskog basena direktno je vezan za morfološki izgled paleoreljefa i tektonske odnose u njegovoj podlozi.

Paleoreljef ovog prostora čine sedimenti paleozojsko-mezozojske starosti sa svojim geološkim karakteristikama.

Paleozoik je duga geološka era u razvoju Zemlje, koja je počela pre 542 miliona godina i trajala sve do pre 251 milion godina. Sledi mezozoik, koji traje 180 miliona godina. Vrlo izraženi paleoreljef omogućio je dalji proces taloženja neogenih i kvartarnih tvorevina.

Takođe, znatno je doprineo lakšem i jasnijem tumačenju stratigrafsko-paleografske evolucije predmetnog područja.

Rad „Paleozojsko-mezozojske naslage Kolubarsko-tamnavskog basena” predstavljen je na Jedanaestoj međunarodnoj konferenciji o površinskoj eksploataciji, održanoj pre skoro dve godine na Zlatiboru. Autor mr Miodrag Kezović imao je za cilj da sa stanovišta geološke struke i nauke što bolje prikaže rasprostranjenje, stratigrafski položaj, litološki sastav, sadržaj faune, starost tvorevina, njihovu debljinu i drugo, i na taj način doprinese pravilnom sagledavanju geološke građe i istorije stvaranja terena za dati geološki period.

Rekonstrukcija procesa evolucije i geološke građe basena urađena je na osnovu prikupljene i sistematizovane geološke dokumentacije dobijene petrografskim, biostratigrafskim i sedimentološkim istraživanjima, primenom strukturno-facijalne metode, paleografske analize, geološkog kartiranja, istražnog bušenja, geofizičkog istraživanja, kao i ličnim zapažanjima na terenu. Za deo basena, onaj produktivni sa ležištima uglja, od primarnog značaja bila je analiza podataka iz istražnih bušotina.

Kolubarsko-tamnavski basen pripada severozapadnoj Srbiji i prostire se između reka Save na severu, podnožja Slovačkih visova i Vlašića na jugu, Rudovaca i Barajeva na istoku i Koceljeve i Dragojevca na zapadu, zahvatajući prostore opština Lazarevac, Lajkovac, Ub, Obrenovac i Vladimirci. Sa geomorfološkog stanovišta prostor ovog basena obuhvata, najvećim delom, ravničarske terene sa brojnim aluvijalnim ravnima, meandrima, terasnim odsecima, terasnim površima i drugim morfološkim oblicima. Idući na jug i istok, dolinski reljef postepeno, preko pobrđa, prelazi u tipičan šumadijski brdovit predeo.

Na geološkom stubu paleoreljefa istraživane oblasti, prikazanom u radu, vidi se da naslage iz palezoika ponegde prelaze raspon od 500 metara, s tim da je okviru tih naslaga najveća ona iz najstarijeg perioda. Konglomeratično-škriljava serija deblja je od 300 metara i čine je argilofiliti sa valucima i blokovima krečnjaka. Mezozojske naslage dostižu visinu sloja od 330 metara, pri čemu sloj od 200 metara čine sedimenti iz donjeg trijasa: glineni škriljci, liskunoviti peščari, sivi do crni slojeviti i bankoviti dolomitični krečnjaci.

Savremeni izgled Kolubarsko-tamnavskog basena je rezultat složenih geoloških aktivnosti koje traju od paleozoika i mezozoika, pa sve do današnjeg perioda.